

Pagna ewlenija>Drittijietek>Imputati (proċeduri kriminali)

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [et](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Swipe to change

I-Estonjan**Imputati (proċeduri kriminali)**

Estonja

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri jekk inti tkun issuspettat jew tiġi akkużat li wettaq delitt li jinstema' quddiem qorti. Għal informazzjoni dwar reati minuri tat-traffiku, li generalment min iwettaqhom jeħel multa, ara l-Iskeda Informattiva 5. Jekk inti sfajt vittma ta' delitt, tista' ssib informazzjoni shiħa dwar id-drittijiet tiegħek hawnhekk.

Sommarju tal-proċedura kriminali

Dan li ġej huwa s-sommarju tal-istadji standard fil-proċedura kriminali

Il-bidu tal-proċedura kriminali

Il-proċedura jew l-investigazzjoni ta' qabel is-smiġh fil-qorti

L-aċċess għall-proċess kriminali u s-smiġh tar-rikorsi

Il-persuna tiġi mixlija li wettqet delitt

Il-proċedimenti ta' qabel jibda' l-proċess quddiem il-qorti kriminali

Is-seduti fil-qorti

Is-sentenza

Il-proċedura tal-appelli (fil-qrati tat-tieni u tat-tielet istanza)

L-eżekuzzjoni tas-sentenza

L-iskedi informattivi jagħtu dettalji dwar dawn l-istadji fil-proċedura u dwar drittijiet tiegħek. Din l-informazzjoni ma għandhiex tissostitwixxi parir legali u hija maħsuba biss biex tkun ta' gwida.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok innota li l-Kummissjoni Ewropea ma għandha l-ebda rwol fil-proċedimenti kriminali li jitwettqu fl-Istati Membri u ma tistax tagħtik assistenza jekk ikollok ilment. F'dawn l-iskedi informattivi tista' ssib informazzjoni dwar kif tressaq ilment u lil min.

Iklikkja fuq il-links ta' hawn taħt sabiex issib l-informazzjoni li teħtieġ**1 – Kif tikseb parir legali****2 – Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni tad-delitt**

Il-bidu tal-proċedura kriminali

Id-detenzjoni u l-arrest

L-interrogazzjoni u l-ġbir tal-provi

L-aċċess għall-proċess kriminali, is-smiġh tar-rikorsi u l-preżentata tal-akkuża

Informazzjoni addizzjonali għal dawk li mhumiex residenti

3 – Id-drittijiet tiegħi fil-qorti**4 – Id-drittijiet tiegħi wara li l-qorti tkun ħadet id-deċiżjoni tagħna****5 – Ir-reati tat-traffiku****Links relatati****Maħsa ġenerali lejn il-proċedura kriminali Estonjana bl-Ingliż**

L-aħħar aġġornament: 08/08/2018

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avvizi legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [et](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

1 – Kif tikseb parir legali

Huwa ferm importanti li tikseb parir legali indipendenti jekk b'xi mod tkun involut fil-proċedura kriminali. L-iskedi informattivi jgħidulek meta u f'lema ċirkustanzi jkollok id-dritt li tkun irrappreżentat minn avukat. Huma jgħidulek ukoll dak li se jagħmel għalik l-avukat. Din l-iskeda informattiva ġenerali tgħidlek kif issib avukat u kif jiħallsu d-drittijiet tal-avukat jekk inti ma jkollokx il-possibbiltà li tħallas għall-parir legali.

Bilfors Irid ikolli avukat?

Inti jrid ikollok avukat waqt il-proċedura ta' qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali mill-mument meta jkollok l-opportunità li teżamina l-proċess kriminali (ara l-[Iskeda Informattiva 2](#)). Qabel dan l-istadju, inti jrid ikollok avukat fil-każijiet li ġejjin:

jekk inti kont minorenni meta twettaq id-delitt;

jekk ma tistax tiddefendi ilek innifsek minħabba diżabbiltà fiżika jew mentali, jew jekk id-difiża tkun ikkumplikata għalik minħabba diżabbiltà bħal din;

jekk tkun issuspettat li wettaq delitt li għalih tista' tingħata sentenza ta' għomor il-ħabs;

jekk il-każ tiegħek jidhol f'kunflitt mal-każ ta' persuna oħra li jkollha avukat difensur;

jekk inti tkun ilek miżmum f'kustodja għal mill-inqas sitt (6) xhur;

jekk il-każ tiegħek ikun qed jinstema' fi proċedura sommarja.

Irid ikollok avukat waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Il-parteciġazzjoni tal-avukat fil-proċess quddiem il-qorti kriminali hija obligatorja.

Kif issib avukat

Inti għandek id-dritt li tagħzel l-avukat tiegħek li, bi qbil, jirrapreżentak fuq il-baži ta' kuntratt. L-ismijiet u d-dettalji ta' kuntatt tal-avukati huma disponibbli fuq il-paġna ewlenija tal-[Assocjazzjoni tal-Avukati Estonjana](#).

Jekk ma jkollok l-ebda avukat fuq il-baži ta' kuntratt, jekk l-avukat tiegħek ma jstax jirrapreżentak, inti għandek id-dritt li titlob li jinħatarlek avukat. F'dan il-każ, l-Assocjazzjoni tal-Avukati Estonjana taħtar avukat sabiex jirrapreżentak.

Id-dritt tiegħek li jkollok avukat maħtur għalik mill-Assocjazzjoni tal-Avukati Estonjana ma jiddependix mis-sitwazzjoni ekonomika tiegħek. Ma hemmx għalfejn tiżvela dettalji dwar is-sitwazzjoni finanzjarja tiegħek meta tagħmel talba għal avukat.

Jekk trid li jinħatarlek avukat mill-Assocjazzjoni tal-Avukati Estonjana, inti trid tressaq talba quddiem l-aġenzija investigattiva, il-prosekuzzjoni jew il-qorti. F'ċerti proċedimenti, il-partecipazzjoni tal-avukat hija obligatorja. Jekk fi proċedura bħal din, inti ma tkunx għażilt avukat għalik innifsek, l-aġenzija investigattiva, il-prosekuzzjoni jew il-qorti taħtar wieħed għalik. Ma hemmx għalfejn tressaq talba għal avukat.

Kif jiġihallas l-avukat

Inti trid tħallas lill-avukat li tkun għażilt. Id-drittijiet tal-avukat u l-kundizzjonijiet tal-ħlas ikunu inklużi fil-kuntratt li jiġi stipulat mal-klijent.

Jekk ma tridx tqabblad avukat inti, għandek id-dritt li jkollok avukat ipprovdut mill-Istat. L-avukat, li jinħatar mill-Assocjazzjoni tal-Avukati Estonjana, jiġihallas mill-Istat. Ma għandekx għalfejn tħallas lill-avukat. Jekk il-qorti ssibek ħati, inti tkun obligat tirmborża d-drittijiet tal-avukat lill-Istat.

Nista' nbiddel l-avukat tiegħi?

Inti għandek id-dritt li tbeddel lill-avukat li tkun għażilt. Jekk inħatarlek avukat, inti għandek id-dritt li tbeddel lill-avukat jekk ikun hemm qbil bejn l-avukat oriġinali u l-avukat il-ġdid. Jekk l-avukat maħtur għalik kien inkompetenti jew traskurat, inti għandek id-dritt li tressaq talba quddiem il-qorti biex dan jitneħħa u jinħatar avukat ġdid mill-Assocjazzjoni tal-Avukati Estonjana.

Links relatati

[L-Assocjazzjoni tal-Avukati Estonjana](#)

L-aħħar aġġornament: 08/08/2018

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verzjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [et](#) giet emendata reċentement. Il-verzjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

2 – Id-Drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni tad-delitt u qabel ma' l-każ jittressaq quddiem il-qorti

L-iskop tal-interrogazzjoni u l-ġbir tal-provi huwa biex li jiġu vverifikati u rreġistrati bil-miktub iċ-ċirkostanzi tar-reat allegat sabiex ikunu jistgħu jiġu kkontrollati fil-qorti. Il-korp investigattiv u l-Uffiċċju tal-Prosekutur huma obligati jiġbru kemm l-informazzjoni li tissuġġerixxi li inti kont involut f'reat kif ukoll l-informazzjoni li tkun favur tiegħek. Inti ma tridx tipprova l-innoċenza tiegħek.

Il-proċedura kriminali għandha żewġ fażijiet: il-proċedura jew l-investigazzjoni ta' qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali u l-proċess innifso. Il-proċedura kriminali tista' tiġi fi tmiemha mingħajr ma titressaq quddiem qorti (pereżempju, meta waqt l-investigazzjoni jkun stabbilit li d-delitt ma twettaqx). Inti tista' tinstab ħati li wettaqt delitt biss f'qorti.

X'inhu l-għan tal-investigazzjoni kriminali?

L-għan tal-investigazzjoni kriminali huwa li jiġi stabbilit jekk id-delitt twettaqx u x'kienu ċ-ċirkostanzi tad-delitt. Waqt l-investigazzjoni, jingabru l-provi tal-allegat delitt, jiġu stabbiliti ċ-ċirkostanzi, u tittiehed deċiżjoni dwar jekk il-provi humiex biżżejjed biex inti tiġi akkużat bid-delitt.

X'inhuma l-fażijiet tal-investigazzjoni kriminali?

Il-bidu tal-proċedura kriminali

Il-proċedimenti kriminali jinbdeu minn korp investigattiv (il-pulizija jew xi korp ieħor tal-Istat bis-setgħa li jagħmel dan) jew mill-Uffiċċju tal-Prosekutur. Il-proċedimenti kriminali jinbdeu meta l-pulizija jew l-Uffiċċju tal-Prosekutur jircievu informazzjoni dwar ir-reat allegat.

Id-detenzjoni u l-arrest

Jekk il-korp investigattiv ikollu raġuni valida biex jissuspetta li wettaqt xi reat, tista' tinzamm detentur bħala suspettat għal mhux aktar minn 48 siegħa. Jekk tkun detentur, il-korp investigattiv irid jinterrogak mingħajr dewmien.

Jekk waqt l-investigazzjoni jsir evidenti illi ma hemmx raġunijiet għad-detenzjoni tiegħek, inti trid tiġi rilaxxat minnufih. Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur ikun konvint li huwa meħtieġ li tinzamm detentur għal aktar żmien sabiex ma taħrabx mill-investigazzjoni jew tikkommetti reati ġodda, irid jitlob mandat għall-arrest tiegħek minn qorti.

Jekk jiġri dan, tingieb quddiem imħallef fi żmien 48 siegħa mid-detenzjoni tiegħek. L-imħallef jiddeciedi jekk l-arrest huwiex xieraq jew le. Jekk l-imħallef isib li m'hemmx raġunijiet għall-arrest tiegħek, inti tiġi rilaxxat minnufih.

L-interrogazzjoni u l-ġbir tal-evidenza

L-għan tal-investigazzjoni huwa li tingabar l-evidenza li tikkonferma ċ-ċirkostanzi ta' reat. Għal dan l-għan jiġu interrogati s-suspettat, il-vittmi u x-xhieda, tingabar l-evidenza, issir l-analiżi forensika u jitwettqu attivitajiet ta' sorveljanza. L-azzjonijiet kollha li jitwettqu biex tingabar l-evidenza jridu jiġu ddocumentati skont il-liġi. Biex tiġi akkużat tista' tintuża biss evidenza li tkun ingabret legalment

L-aċċess għall-proċess kriminali, is-smiġħ tat-talbiet u l-preżentata tal-att ta' akkuża

Jinfetaħ fajl kriminali li jkun fih id-dettalji tal-investigazzjoni kriminali u l-evidenza. Meta titlesta l-investigazzjoni kriminali, l-Uffiċċju tal-Prosekutur jagħti kopja tal-fajl kriminali lill-avukat tad-difiża. L-avukat tiegħek jgħidlek dwar il-provi li jkunu ngabru u dwar il-baži tal-akkużi fil-konfront tiegħek.

Inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt tibagħtu applikazzjonijiet lill-Uffiċċju tal-Prosekutur (pereżempju biex jinkludu evidenza addizzjonali fil-fajl, biex jintemmu l-proċedimenti kriminali, eċċ.). L-Uffiċċju tal-Prosekutur irid jiddeciedi dwar dawn l-applikazzjonijiet. Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur ma jissodisfax applikazzjoni, inti tista' tissottometti l-istess applikazzjoni mill-ġdid fil-qorti waqt il-proċess.

Jekk, wara li l-fajl ikun gie pprezentat lilek u jkunu ttieħdu d-deċiżjonijiet fuq kwalunkwe applikazzjoni, il-prosekutur isib li hemm biżżejjed evidenza biex jakkużak, jinħareġ att ta' akkuża.

Dan huwa dokument li jkun fih il-fatti u jstabbilixxi l-evidenza li fuqha hija bbażata l-akkuża. Il-prosekutur jippreżenta l-att ta' akkuża lill-avukat tad-difiża u jibgħatu lill-qorti. L-imħallef jibda l-proċess abbażi tal-att ta' akkuża.

Id-Drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni

Il-bidu tal-proċedura kriminali (1)

Id-detenzjoni u l-arrest (2)

L-interrogazzjoni u l-ġbir tal-provi (3)

L-aċċess għall-proċess kriminali, is-smiġħ tat-talbiet u l-preżentata tal-att ta' akkuża (4)

Informazzjoni addizzjonali għal dawk li mhumiex residenti (5)

Il-bidu tal-proċedura kriminali (1)

Għaliex tinbeda l-proċedura kriminali?

Proċedimenti kriminali jinbdew għax il-korp investigattiv ikun irċieva informazzjoni li tissuġġerixxi li twettaq reat. Din l-informazzjoni tista' tkun ibbażata fuq ilment imressaq minn persuna jew minn skoperta ta' fatt li jissuġġerixxi li twettaq reat.

L-għan tal-proċedimenti kriminali huwa li jiġi stabbilit jekk twettaqx reat u jekk iva jekk hemmx biżżejjed evidenza biex xi suspettat jiġi akkużat b'reat.

Min iwettaq l-investigazzjoni kriminali?

Il-proċedimenti kriminali jitmexxew [lill-Uffiċċju tal-Prosekutur](#), u l-investigazzjoni kriminali titwettaq mill-korp tal-investigazzjonijiet skont l-istruzzjonijiet tal-Uffiċċju tal-Prosekutur. Ġeneralment, l-investigazzjoni titwettaq [mill-pulizija](#). L-investigazzjoni tista' ssir ukoll [mis-Servizz tas-Sigurtà Interna](#), [il-Bord tat-Taxxa u d-Dwana](#), [l-Ispettorat Ambjentali](#), [id-Dipartiment tal-Fabsijiet u s-Servizzi tal-Fabsijiet tal-Ministeru tal-Ġustizzja](#), il-pulizija militari u [l-Awtorità tal-Kompetizzjoni](#).

Hemm ċerti atti proċedurali li l-korpi tal-investigazzjoni jistgħu jwettqu biss bil-permess tal-Uffiċċju tal-Prosekutur jew tal-qorti.

Kif insir naf li l-proċedura kriminali bdiet?

Il-proċedimenti kriminali jinbdew bl-ewwel att proċedurali. Jekk tiġi ssuspettat li wettaq reat, int issir taf li nbdew proċedimenti kriminali meta tinzamm f' detenzjoni bħala suspettat jew tissejjaħ minn investigatur u tiġi interrogat

Għaliex nista' niġi ssuspettat li wettaq delitt?

Tista' tiġi ttrattat bħala suspettat jekk il-korp investigattiv ikollu bażi biżżejjed biex jaħseb li wettaq reat. Jista' jkun hemm raġunijiet differenti għal din il-baži, pereżempju:

inqbadt twettaq ir-reat jew immedjament wara;

xhud ta' reat jew il-vittima identifikak bħala persuna li tkun wettqet dan ir-reat;

evidenza tar-reat jew informazzjoni oħra tissuġġerixxi li int il-persuna li wettqet ir-reat.

X'inhuwa d-drittijiet tiegħi bħala suspettat?

Id-drittijiet ewlenin tiegħek bħala suspettat huma:

id-dritt li tkun infurmat dwar dak li int suspettat dwaru, li tagħmel dikjarazzjonijiet fir-rigward tas-suspett, jew li tirrifjuta li tagħmel hekk;

id-dritt li tkun taf li d-dikjarazzjonijiet tiegħek jistgħu jintużaw kontrik;

id-dritt għall-assistenza ta' interpretu;

id-dritt għall-assistenza ta' akuvat difensur;

id-dritt li tiltaqa' mal-avukat difensur fil-privat;

id-dritt li tiġi interrogat fil-preżenza tal-avukat difensur tiegħek;

id-dritt li tipparteċipa f'seduta ta' smiġħ tal-qorti dwar it-talba għall-arrest tiegħek;

id-dritt li tissottometti provi;

id-dritt li tissottometti applikazzjonijiet u lmenti;

id-dritt li tispezzjona r-rekords li jikkonċernaw att proċedurali u li tagħmel dikjarazzjonijiet dwar il-kundizzjonijiet, l-iżvolġiment u r-riżultati tal-att proċedurali u dwar ir-rekords, b'dawn id-dikjarazzjonijiet jiġu rreġistrati wkoll; li taqbel li tiġi applikata l-proċedura ta' ftehim, li tiegħu sehem fin-negozjati bħala parti mill-proċedura ta' ftehim, li tagħmel propositi li jikkonċernaw it-tip u d-daqs tal-piena li għandha tiġi applikata, u li tidhol jew li tirrifjuta li tidhol fi ftehim ta' ftehim.

X'inhuwa l-obbligi tiegħi?

Inti obbligat li:

tidher meta tiġi msejjaħ mill-korp investigattiv, l-Uffiċċju tal-Prosekutur jew il-qorti;

li tipparteċipa fl-atti proċedurali u todbi l-ordinijiet tal-korp investigattiv, l-Uffiċċju tal-Prosekutur jew il-qorti

X'se jingħad lili dwar il-proċeduri li jkunu għaddejjin?

Jekk inti suspettat, il-korp investigattiv irid jispjegalek id-drittijiet u l-obbligi tiegħek. Int tinalab tiffirma rekord bil-miktub u, b'hekk tkun qed tikkonferma li spjegawlek id-drittijiet u l-obbligi tiegħek.

Wara dan jgħidulek ta' xiex inti ssuspettat. Dan ifisser li tingħata deskrizzjoni qasira tar-reat li jkun issuspettat li wettaq. Tingħata wkoll dettalji tad-dispożizzjonijiet legali li jiddefinixxu l-att bħala reat. La l-korp investigattiv u lanqas l-Uffiċċju tal-Prosekutur ma huma obbligati jaġġustaw iktar tagħrif qabel jitlestew il-proċedimenti ta' qabel il-proċess

Meta nista' nitkellem mal-avukat tiegħi?

Mill-mument li tiġi kkonfermat bħala suspettat fi proċedimenti kriminali għandek id-dritt tiltaqa' u titkellem mal-avukat tiegħek. Għandek id-dritt titkellem mal-avukat tiegħek qabel il-korp investigattiv jibda jinterrogak

Id-detenzjoni u l-arrest (2)

F'liema ċirkustanzi nista' ninzamm arrestat?

Tista' tinzamm arrestat bħala suspettat jekk:

tinqabad twettaq ir-reat jew immedjament wara;

xhud ta' reat jew il-vittima identifikak bħala persuna li tkun wettqet dan ir-reat;

l-evidenza marbuta mar-reat tissuġġerixxi li stajt kont inti li wettaqtu.

Tista' wkoll tinzamm detenut jekk il-korp investigattiv ikollu informazzjoni oħra li tissuġġerixxi li int suspettat u:

li se tipprova taħrab;

l-identità tiegħek ma tkunx ġiet aċċertata;

il-korp investigattiv ikun tal-opinjoni li tista' tissokta twettaq reati, taħrab il-proċedimenti kriminali jew timpedihom b'xi mod ieħor.

Tista' tinzamm detenut u arrestat għall-finijiet ta' konsenja jew estradizzjoni lejn pajjiż ieħor (ara [L-interrogazzjoni u l-gbir tal-provi \(3\)](#)).

Min jista' jzomni taħt arrest?

Il-korp investigattiv għandu d-dritt li jzomni detenut. Jekk tinqabad waqt li tkun qed tikkommetti reat jew immedjament wara, jew jekk tagħmel tentattiv biex taħrab, kulhadd jista' jiehok għand il-pulizija għad-detenzjoni

Kif insir naf għaliex inżammejt taħt arrest u x'jiġri wara?

Meta tkun qed tinzamm taħt arrest, uffiċjal mill-korp investigattiv irid jinfurmak dwar ir-raġuni għad-detenzjoni tiegħek u jispjegalek id-drittijiet u l-obbligi tiegħek. L-uffiċjal iħejji dokument dwar id-detenzjoni tiegħek li jstabbilixxi l-baži ġuridika għad-detenzjoni tiegħek u ċ-ċirkostanzi tar-reat li jkun issuspettat li wettaq. Għandek id-dritt tagħmel applikazzjonijiet u titlob li dawn jiġu inkluzi fid-dokument tad-detenzjoni

Jiena ma nafx il-lingwa tal-post, kif se nifhem x'inhu jiġri?

Il-korp investigattiv irid jinfurmak bla dewmien b'lingwa u b'mod li tista' tifhem dwar ir-raġunijiet tad-detenzjoni tiegħek u d-drittijiet tiegħek. Il-korp investigattiv irid jipprovdule interpretu f'każ li jkollok bżonn. Tiġi pprovduta biss interpretazzjoni u mhux traduzzjoni bil-miktub

Nista' ninforma lill-persuni qrib tiegħi bid-detenzjoni tiegħi?

Għandek id-dritt li tinforma mill-inqas persuna waħda tal-għażla tiegħek li huwa qrib tiegħek. Dan isefh permezz tal-korp investigattiv. Dan ifisser li għandek id-dritt titlob li tiġi avzata persuna tal-għażla tiegħek, u dan isir mill-korp investigattiv.

Fil-każ li l-korp investigattiv ikun tal-opinjoni li jekk il-persuna tal-għażla tiegħek tiġi infurmata jista' jkun ta' dannu għall-proċedimenti kriminali, jista' jirrifjuta. Dan ir-rifjut irid jiġi awtorizzat mill-Uffiċċju tal-Prosekutur

Għal kemm nista' ninzamm f'detenzjoni?

Tista' tinzamm detenut għal mhux aktar minn 48 siegħa. Jekk il-qorti ma tkunx harġet mandat tal-arrest tiegħek fi żmien 48 siegħa mid-detenzjoni tiegħek, il-korp investigattiv irid jilliberak mingħajr dewmien

F'liema ċirkustanzi nista' niġi arrestat?

Tista' tiġi arrestat fuq talba tal-Uffiċċju tal-Prosekutur jekk ikun hemm raġuni li wieħed jaħseb li tista' taħrab il-proċedimenti kriminali jew li tikkommetti reati ġodda. Imħallef biss jista' jawtorizza arrest

Kif tittiehed id-deċiżjoni għall-arrest tiegħi?

Il-korp investigattiv jieħdok quddiem imħallef, li jrid joħroġ mandat għall-arrest tiegħek. Il-prosekutur u, jekk int tixtieq, l-avukat tiegħek jintalbu jidhru quddiem l-imħallef ukoll. L-imħallef jeżamina l-fajl tal-każ kriminali tiegħek u jinterrogak biex jiċċekkja jekk hemmx raġunijiet għall-arrest tiegħek. Wara li tisma' l-partijiet, il-qorti tapprova jew tirrifjuta t-talba għall-arrest. Jekk it-talba għall-arrest tiġi rifjutata, trid tiġi rilaxxat minnufih

Għal kemm nista' nibqa' arrestat?

Fl-istadju ta' qabel il-proċess ma tistax tinzamm għal aktar minn sitt xhur. F'każijiet straordinarji dan jista' jiġi estiż. Wara kull perjodu ta' xahrejn għandek id-dritt titlob lill-qorti teżamina mill-ġdid ir-raġunijiet għall-arrest tiegħek, u l-qorti trid tiddeciedi fi żmien ħamest ijiem jekk huwiex ġustifikat li tibqa' tinzamm taħt arrest. Jekk il-qorti ssib li ma għadux iġġustifikat li tibqa' tinzamm taħt arrest, trid tiġi rilaxxat minnufih

Nista' niġi meħlus wara li nħallas plegg?

Inti għandek id-dritt titlob li tkun fuq plegg minflok arrest. Biex tagħmel dan trid tipprezenta applikazzjoni fil-qorti. Tittiehed quddiem imħallef li jiddeciedi dwar l-applikazzjoni għall-plegg. L-imħallef irid jisma' l-opinjoni tiegħek u dik tal-avukat tiegħek.

Jekk l-imħallef jissodisfa l-applikazzjoni, tiġi lliberat mill-kustodja wara li l-ammont tal-garanzija jkun ġie ttrasferit fil-kont tal-qorti

Għandi d-dritt li nappella mill-mandat ta' arrest tiegħi?

Għandek id-dritt tappella kontra l-mandat tal-arrest tiegħek. Biex tagħmel dan, int jew l-avukat tiegħek irid jipprezenta appell bil-miktub fil-qorti distrettwali permezz tal-qorti li tkun harġet il-mandat ta' arrest oriġinali. L-appell irid jiġi pprezentat fi żmien 10 ijiem minn meta ssir taf bil-mandat tal-arrest.

L-interrogazzjoni u l-ġbir tal-provi (3)

X'inhu l-iskop tal-interrogazzjoni u tal-ġbir tal-provi?

L-iskop tal-interrogazzjoni u tal-ġbir tal-provi huwa li jiġu aċċertati ċ-ċirkustanzi tal-allegat delitt u li jkun hemm rekord bil-miktub ta' dawn iċ-ċirkustanzi sabiex ikunu jistgħu jiġu vverifikati fil-qorti. L-agenzija investigattiva u l-prosekuzzjoni huma obbligati jiġbru kemm l-informazzjoni li tissuġġerixxi li inti kont involvut fid-delitt kif ukoll l-informazzjoni li tkun favur tiegħek. Inti ma għandekx għalfejn tipprova l-innoċenza tiegħek.

Se nintalab nagħti xi informazzjoni?

Jekk tkun suspettat, il-korp investigattiv irid jinterrogak mingħajr dewmien.

Bilfors irrid nagħti informazzjoni lill-agenzija investigattiva?

M'intix obligat tagħti informazzjoni lill-korp investigattiv jew twieġeb il-mistoqsijiet li jsirulek. Għandek id-dritt li tibqa' sieket. Is-silenzju fl-ebda każ ma jista' jiġi interpretat bħala ammissjoni ta' ħtija. Ma tistax tkun sfurzata tinkrimina lillek innifsek jew nies qrib tiegħek.

Kif issir l-interrogazzjoni?

Fil-bidu tal-interrogazzjoni trid tiġi infurmat li għandek id-dritt tirrifjuta titkellem u li kwalunkwe haġa li tgħid tista' tintuża kontra tiegħek. L-ewwel nett jistaqsuk jekk wettaqx ir-reat li int issuspettat li wettaqt.

Tingħata l-opportunità tiddikjara x'taf dwar ir-reat li qed jiġi investigat. Isirulek ukoll mistoqsijiet. Jitħejja rekord bil-miktub tal-interrogazzjoni. Qabel ma tiffirma dan ir-rekord, għandek id-dritt taqrah mill-bidu sal-aħħar. Għandek id-dritt li l-kummenti tiegħek jiġu inklużi fir-rekord.

X'jiġi jekk ngħid xi haġa li jista' jkollha riperkussjonijiet ħżiena fuq il-kawża tiegħi fil-qorti?

Kull haġa li tgħid jista' tintuża bħala evidenza kontra tiegħek.

Nista' niddikjara li jena ħati tal-akkuzi kollha jew ta' whud minnhom qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Matul l-interrogazzjoni tista' tiddikjara ruħek ħati għall-akkuzi kollha jew uħud minnhom. Għandek ukoll id-dritt tagħmel dan f'kull hin wara l-interrogazzjoni, anke jekk waqt l-interrogazzjoni kont għidt li m'intix ħati.

Il-proċedimenti kriminali ma jintemmu jekk tammetti l-ħtija tiegħek. Il-korp investigattiv xorta waħda jrid jistabbilixxi ċ-ċirkostanzi tar-reat u jipprova hom. Ma tistax tinstab ħati ta' reat abbażi tal-konfessjoni tiegħek biss.

Għandi d-dritt li wara nirtira l-istqarrija ta' ħtija li nkun għamilt?

Jekk tkun stqarrejt il-ħtija tiegħek, għandek id-dritt jerġa' jibidlek dwar ix-xhieda li tkun tajt qabel u tiċhad il-ħtija tiegħek aktar tard matul il-proċedimenti kriminali jew waqt il-proċess. Madankollu, f'dak il-każ, ammissjoni preċedenti tista' tiġi pprezentata fil-qorti u użata bħala evidenza kontrik. Jekk provi oħrajn jikkonfermaw il-ħtija tiegħek, il-fatt li tkun irtirajt l-istqarrija ta' ħtija tiegħek jiġi injorat, għax ma tkunx affidabbli.

Nista' nikseb informazzjoni dwar ix-xhieda li se jixhdu kontra tiegħi?

Waqt l-investigazzjoni kriminali l-korp investigattiv mhux obligat jagħtik informazzjoni dwar ix-xhieda li jkunu xehdu kontrik u x'ikunu qalu dawn xhieda. Tiġi infurmat dwar ix-xhieda u l-istqarrijiet tagħhom biss meta tingħata aċċess għall-fajl kriminali fi tmien l-investigazzjoni (ara [l-Għoti tal-aċċess għall-fajl kriminali, l-applikazzjonijiet għas-smiġħ u s-sottomissjoni tal-akkuzi \(4\)](#)).

Isiruli mistoqsijiet dwar reati preċedenti li nkun wettaqt?

Jistgħu jsirulek mistoqsijiet dwar ir-reati preċedenti tiegħek, imma inti tista' tirrifjuta li tagħti din l-informazzjoni. Il-korp investigattiv għandu d-dritt jistabbilixxi jekk għandekx reati preċedenti billi jirreferi għal diversi registri. Kull reat preċedenti jissemma fl-att ta' akkuża.

Jista' jsir tfittix fuq il-persuna tiegħi (body search)?

Il-korp investigattiv għandu d-dritt iwettaq tfittixja fuq il-persuna biex ifittex traċċi tar-reat, biex jidentifika l-karatteristiċi partikolari ta' ġismek u li jikseb informazzjoni oħra li tkun importanti għall-investigazzjoni kriminali.

Nista' nintalab nagħti l-marki tas-swaba', u jittieħduli kampjuni tad-DNA (pereżempju, xagħar u bżieq) jew fluwidi oħrajn tal-ġisem?

Il-korp investigattiv għandu d-dritt jieħu evidenza u kampjuni forensiċi mingħandek, inklużi l-marki tas-swaba' u materjal bijoloġiku għall-analiżi tad-DNA. Jekk tirrifjuta li tipprovi l-kampjuni, il-korp investigattiv għandu d-dritt jisfurzak tipprovidhom. Madankollu, jekk xorta waħda tibqa' tirrifjuta li tipprovi kampjuni jew jekk biex jittieħdu ikun ta' ħsara għall-integrità fiżika tiegħek, dan jista' jsir biss fuq il-baži ta' deċiżjoni mill-korp investigattiv. Għandek id-dritt tara d-deċiżjoni.

Jistgħu jsir tfittix f'dari, fil-bini fejn huwa stabbilit in-negozju tiegħi, eċċ.?

Darek, il-bini tan-negozju, il-karozza, eċċ. jistgħu jiġu mftitxija għall-finijiet li tinstab evidenza tar-reat jew oġġetti oħra neċessarji biex jissolva l-każ. Irid jinħareġ mandat ta' tftitxija mill-Uffiċċju tal-Prosekutur jew mill-qorti. Jekk tkun meħtieġa tftitxija b'mod urġenti, din tkunokoll permissa fuq il-baži ta' mandat mill-korp investigattiv.

Il-persuna, li jkun se jsir tftitx fuq il-proprietà tagħha, trid tintwera l-mandat ta' tftitx u tintalab iċċedi l-oġġett imsemmi fil-mandat. Jekk l-oġġett ma jiġix ċedut, l-uffiċjali tal-korp investigattiv iwettqu t-tftitxija.

Nista' nressaq ilment jekk id-drittijiet tiegħi ma jiġux rispettati?

Jekk jinkisru d-drittijiet tiegħek, għandek id-dritt tilmenta dwar l-attivitàjiet tal-korp investigattiv u tressaq ilment għal dan l-għan lill-[Uffiċċju tal-Prosekutur](#) Jekk ilment jikkonċerna l-attivitàjiet tal-Uffiċċju tal-Prosekutur, jista' jittressaq lill-[Uffiċċju tal-Prosekutur Ġenerali](#). L-ilment jiġi eżaminat fi żmien 30 jum.

Tintbagħatlek kopja tad-deċiżjoni. Jekk ma taqbilx mad-deċiżjoni tal-Uffiċċju tal-Prosekutur Ġenerali, għandek id-dritt tressaq ilment quddiem qorti fi żmien 10 ijiem.

L-aċċess għall-proċess kriminali, is-smiġħ tat-talbiet u l-preżentata tal-akkuża (4)

X'inhu l-iskop li jinkiseb aċċess għall-proċess kriminali?

L-evidenza kollha miġbura matul l-investigazzjoni kriminali u s-sommarju tal-proċedimenti ta' qabel il-proċess li jiddeskrivu ċ-ċirkustanzi tar-reat jiġu miżjuda fil-fajl kriminali. Huwa meħtieġ li bħala suspettat jingħatalek aċċess għall-fajl kriminali sabiex tkun taf x'inhuma l-akkużi kontrik u r-raġunijiet li saru fuqhom.

Meta nkun nista' nara l-proċess kriminali?

Jekk tkun gejt iddikjarat suspettat, il-fajl kriminali jkun disponibbli għalik wara li titlesta l-investigazzjoni kriminali.

Kif jingħata aċċess għall-proċess kriminali?

Hekk kif l-fajl kriminali jitqiegħed għad-dispożizzjoni tiegħek, irid ikollok avukat (ara [l-Iskeda Informattiva 1](#)). L-Uffiċċju tal-Prosekutur jagħti kopja tal-fajl kriminali lill-avukat tiegħek. L-avukat tiegħek jinfirmak bil-kontenut tal-fajl kriminali.

Kemm għandi żmien biex neżamina l-proċess kriminali?

Ma huwa f'fissat l-ebda limitu ta' żmien specifiku biex teżamina l-fajl kriminali. Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur isib li l-proċess tal-eżaminazzjoni tal-fajl kriminali qed jiġi mtawwal, jista' jiġi stabbilit limitu ta' żmien. L-Uffiċċju tal-Prosekutur irid jagħti biżżejjed żmien biex jiżgura li int tista' effettivament teżerċita d-dritt tiegħek li tiddefendi ruħek.

Għaliex jittressqu t-talbiet?

Wara li tkun eżaminajt il-fajl kriminali, inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt tressqu l-applikazzjonijiet lill-Uffiċċju tal-Prosekutur. L-iskop għal dan huwa li jkun iggarantit li l-investigazzjoni kriminali titwettaq bir-reqqa u b'mod gust.

Għandek id-dritt titlob li:

isiru investigazzjonijiet addizzjonali;

tiddaħħal fil-fajl evidenza ġdida ppreżentata minnek;

materjal irrelevanti għal dan il-każ jitneħħa mill-fajl, eċċ.

Għandek ukoll id-dritt titlob li l-Uffiċċju tal-Prosekutur itemm il-proċedimenti kriminali jekk, fl-opinjoni tiegħek, m'hemmx raġunijiet fuq x'hiex jitkomplew. Barra minn hekk, għandek id-dritt titlob li l-każ jiġi ttrattat permezz ta' proċedura simplifikata li hija preskritta mil-liġi (eż. il-proċedura tal-ftehim) mingħajr proċess sħiħ normali.

Kif għandhom jittressqu t-talbiet?

L-applikazzjonijiet jiġu sottomessi lill-Uffiċċju tal-Prosekutur bil-miktub. Iridu jiġu sottomessi fi żmien 10 ijiem mill-eżami tal-fajl kriminali. Jekk il-kawża kriminali tkun kbira u kumplessa, l-Uffiċċju tal-Prosekutur jista' jestendi dan il-perjodu għal 15-il jum (it-Taqsima 225 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali, li daħal fis-seħħ fl-1 ta' Settembru 2011).

Kif jiġu trattati t-talbiet?

L-Uffiċċju tal-Prosekutur jeżamina l-applikazzjonijiet fi żmien 10 ijiem. Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur ma jissodisfax applikazzjoni, tittieħed deċiżjoni u tingħatalek kopja. Jekk l-applikazzjoni tiegħek tiġi miċhuda f'din il-fażi, inti xorta tista' tressaqha mill-ġdid matul il-proċess.

Meta tiġi ppreżentata l-akkuża?

Wara li tkun eżaminajt mill-ġdid il-fajl kriminali u l-Uffiċċju tal-Prosekutur ikun ħa deċiżjoni dwar l-applikazzjonijiet tiegħek, int tiġi akkużat jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur ikun konvint li hemm biżżejjed evidenza biex titressaq quddiem il-qorti.

Kif tiġi ppreżentata l-akkuża?

L-Uffiċċju tal-Prosekutur ifassal att ta' akkuża. Dan huwa dokument li jstabbilixxi ċ-ċirkustanzi li fuqhom huma bbażati l-akkużi u l-evidenza li tikkonfermhom. L-Uffiċċju tal-Prosekutur jagħti l-att tal-akkuża lilek u lill-avukat tiegħek u jibgħatha lill-qorti.

L-akkużi jistgħu jinbidlu qabel is-smiġħ fil-qorti?

Il-qorti tista' biss tisma' każ fuq il-baži ta' att ta' akkuża. L-Uffiċċju tal-Prosekutur jista' jibdel jew jissupplimenta l-akkużi, iżda f'dan il-każ irid jiġi ppreżentat att ta' akkuża ġdid.

Diġà ttellajt il-qorti fuq l-istess akkużi f'pajjiż ieħor. X'jiġri?

Jekk inti tkun gejt misjub ħati fuq l-istess akkuża f'pajjiż ieħor jew jekk il-proċedimenti kriminali fir-rigward tal-akkużi ntemmu, ma tistax terġa' tiġi akkużat bl-istess reat. F'sitwazzjoni bħal din, jekk ikunu nbew proċedimenti kriminali kontra tiegħek fl-Estonja, iridu jintemmu mingħajr ma tiġi akkużat bir-reat.

Il-każ tiegħi jista' jiġi solvut bi ftehim?

Wara li tkun eżaminajt il-fajl kriminali, għandek id-dritt tapplika għand l-Uffiċċju tal-Prosekutur biex jinbdew negozjati fil-proċedura tas-soluzzjoni. Jekk l-Uffiċċju tal-Prosekutur jaqbel, jinbdew negozjati miegħek u mal-avukat tiegħek biex tiftieħmu dwar id-definizzjoni legali tal-att li tkun akkużat bih u piena għalih.

Jekk tilhaq ftehim b'riżultat tan-negozjati, dan jiġi miktub u ppreżentat lill-qorti għall-approvazzjoni. Jekk il-qorti tapprova l-ftehim, int teħel tar-reat bil-kundizzjonijiet stipulati fil-ftehim li tkun għamilt.

Informazzjoni addizzjonali għal dawk li mhumix residenti (5)

X'inhu l-Mandat ta' Arrest Ewropew?

Il-Mandat ta' Arrest Ewropew huwa talba minn korp ta' Stat Membru tal-Unjoni Ewropea lill Stat Membru ieħor tal-Unjoni Ewropea bil-ħsieb ta' detenzjoni u arrest ta' persuna partikolari u l-konsenja ta' dik il-persuna lill-pajjiż rikjedenti sabiex dak il-pajjiż ikun jista' jkompli l-proċedimenti kriminali jew iżomm fil-ħabs lill-persuna konċernata.

X'inhuma drittijiet jekk ninzamm arrestat fuq il-baži ta' Mandat ta' Arrest Ewropew?

Meta inti tinzamm detenut, il-baži għad-detenzjoni tiegħek trid tiġi spjegata lilek u trid tiġi infurmat li inti tista' taqbel li tiġi kkonsenjat lill Stat Membru ieħor.

Jekk inti taqbel li tiġi kkonsenjat, ma tkunx tista' tibdel id-deċiżjoni tiegħek aktar tard. Mad-detenzjoni tiegħek għandek id-dritt għall-għajjnuna legali b'xejn u li jkollok l-assistenza ta' interpretu.

Kif jiġi deċiż iċ-ċediment tiegħi lill Stat Membru ieħor?

Id-deċiżjoni tal-konsenja jew iċ-ċaħda tal-konsenja tiegħek tittiehed minn qorti. Inti, l-avukat tiegħek u l-prosekutur tattendu s-smiġh fil-qorti. Il-qorti trid tisma' l-opinjoni tiegħek dwar il-konsenja tiegħek. Il-qorti tiegħu deċiżjoni li permezz tagħha tiġi aċċettata jew miċhuda l-konsenja tiegħek. Għandek id-dritt li tressaq appell kontra s-sentenza ma' qorti distrettwali fi żmien tleth ijiem minn meta tirċievi d-deċiżjoni. Il-qorti distrettwali teżamina mill-ġdid l-appell fi żmien 10 ijiem u d-deċiżjoni tagħha tkun finali.

F'kemm żmien tintlaħaq deċiżjoni dwar iċ-ċediment tiegħi lil Stat Membr ieħor?

Jekk taqbel li tiġi konsenjat, trid tittiehed deċiżjoni fi żmien 10 ijiem. Jekk ma taqbilx li tiġi konsenjat, id-deċiżjoni finali dwar il-konsenja jew iċ-ċaħda tal-konsenja tiegħek trid issir fi żmien 60 jum mill-arrest tiegħek. F'każijiet straordinari dan il-perjodu jista' jiġi estiż bi 30 jum. Jekk deċiżjoni tal-qorti dwar il-konsenja tiegħek tkun daħlet fis-sehħ, trid tiġi estradit lejn il-pajjiż li jkun għamel it-talba fi żmien 10 ijiem. Jekk ma tiġix estradit f'dan il-perjodu, trid tiġi rilaxxat.

F'liema ċirkustanzi nista' niġi estradit lejn pajjiż ieħor?

Jekk pajjiż ieħor ikun beda proċedimenti kriminali kontra tiegħek u hejja mandat ta' arrest tiegħek jew jekk qorti f'dak il-pajjiż tkun imponiet sentenza ta' kustodja fuqek, dak il-pajjiż jista' japplika għall-estradizzjoni tiegħek. Jekk l-Estonja tirċievi talba minn pajjiż ieħor għall-estradizzjoni tiegħek jew talba permezz tal-Interpol għall-arrest tiegħek, tista' tinzamm detenut u arrestat għat-tul taż-żmien tal-proċedura tal-estradizzjoni. Matul il-proċedura tal-estradizzjoni tista' tinzamm taħt arrest sa sena. Qorti tiddeċiedi jekk l-estradizzjoni tiegħek għandhiex tiġi permessa.

Nista' nikkuntattja lill-Ambaxxata ta' pajjiżi meta niġi arrestat?

Jekk inti ċittadin barrani, tintbagħat kopja tal-mandat tal-arrest tiegħek lill-[Ministeru tal-Affarijiet Barrani](#), li jinforma lill-ambaxxata jew il-konsulat ta' pajjiżek. Għandek dritt titlob li ssir laqgħa ma' uffiċjal konsulari minn pajjiżek.

Ningħata intepretu jekk ma nkunx naf il-lingwa tal-post?

Il-korp investigattiv u l-Uffiċċju tal-Prosekutur iridu jiżguraw li inti tkun tista' tuża l-assistenza ta' interpretu. L-interpretu jrid ikun preżenti għal kull att proċedurali li fihom tipparteċipa int. L-interpretu huwa obligat jittraduci l-informazzjoni kollha relatata mal-att proċedurali b'mod preċiż u sħiħ. Tiġi pprovduta biss interpretazzjoni u mhux traduzzjoni bil-miktub.

Tista' titlob li l-att tal-akkuża jiġi tradott bil-miktub fil-lingwa materna tiegħek jew lingwa oħra li tifhem. Dokumenti oħra li huma parti mill-proċedimenti kriminali ma jiġux tradotti bil-miktub.

Irid inkun fil-pajjiż waqt il-proċedura kriminali? Nista' nitlaq mill-pajjiż?

M'hemmx b'żonn tkun fil-pajjiż matul il-proċedimenti kriminali u tista' tħalli l-pajjiż, iżda tkun obligata tippreżenta ruħek għand il-korp investigattiv meta meħtieġ sabiex ikun jista' jwettaq att proċedurali. Il-korp investigattiv jista' jipprobbixxilek milli tħalli l-post tar-residenza tiegħek mingħajr l-awtorizzazzjoni tiegħu.

Jekk tkun tixtieq tħalli l-post tar-residenza tiegħek għal iktar minn 24 siegħa, ikollok b'żonn awtorizzazzjoni minn qabel mingħand il-korp investigattiv. Jekk ma tippreżentax ruħek għand il-korp investigattiv meta jkun meħtieġ jew tikser il-projbizzjoni billi toħroġ mill-post tar-residenza tiegħek, tista' tiġi arrestat.

Nista' niġi interrogat minn pajjiż barrani permezz ta' mezz ta' telekomunikazzjoni, eż. konnessjoni bil-vidjo?

Il-korp investigattiv jista' jinterrogat f'pajjiż barrani permezz ta' vidjo link dirett. Interrogazzjoni ta' dan it-tip hija possibbli biss bil-kunsens tiegħek.

Links relatati

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

L-aħħar aġġornament: 08/08/2018

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [et](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

3 – Id-drittijiet tiegħi fil-qorti

Fejn isir is-smiġh?

Il-kawżi kriminali kollha jinstemgħu mill-[qrati tal-kontej](#). B'mod ġenerali, id-deċiżjoni tittiehed minn imħallef uniku. Il-kawżi kriminali dwar delitt tal-ewwel grad jinstemgħu minn qorti fformata minn president tal-qorti u żewġ ġudikanti lajċi.

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jkun pubbliku?

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jkun pubbliku.

Il-qorti tista' tiddikjara l-proċess parzjalment jew għal kollox privat:

sabiex tippoteġi sigrieti tal-Istat jew sigrieti kummerċjali;

sabiex tippoteġi l-morali, il-familja jew il-ħajja privata;

fl-interessi ta' minorenni;

fl-interessi tal-amministrazzjoni tal-ġustizzja, inkluż f'każijiet fejn smiġh pubbliku jista' jipperikola s-sigurtà tal-qorti, tal-partecipanti fil-proċedimenti jew tax-xhieda.

L-akkużi jistgħu jinbidlu waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Qabel tmien is-smiġh fil-qorti, l-Uffiċċju tal-Prosekuzzjoni jista' jbidel l-akkużi jew iżid mal-akkużi kontra tiegħek. Jekk jgri dan, l-Uffiċċju tal-Prosekuzzjoni jipprepara att ta' akkuża ġdid. Dan ma jsirx jekk l-akkużi jinbidlu favurik. Jekk l-akkużi jinbidlu, inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li titolbu li l-kawża tiġi posposta, sabiex tkunu tistgħu tippreparaw id-difiża tiegħek.

X'jiġri jekk niddikjara li jiena hati ta' wħud mill-akkużi jew tal-akkużi kollha waqt is-smiġh?

L-istqarrija tiegħek tiġi trattata bħala prova tad-delitt. Jekk inti tiddikjara li inti hati, l-Uffiċċju tal-Prosekuzzjoni xorta jrid jistabbilixxi l-ħtija tiegħek permezz ta' provi oħra.

Bilfors irrid inkun preżenti waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali? Jista' jsir mingħajr?

L-akkużat bilfors irid ikun preżenti għall-proċess. B'mod eċċezzjonali, is-smiġh jista' jsir mingħajrek fil-każijiet li ġejjin:

meta inti hloq disturb waqt is-smiġh, injorajt l-ordnijiet tal-imħallef u ntbgħatt barra mill-awla minħabba f'hekk;

inti ma intix fir-Repubblika tal-Estonja, ma dehertx fil-qorti u huwa possibbli li l-kawża tinstema' fl-assenza tiegħek;

fejn wara l-interrogazzjoni tiegħek fil-qorti inti tkun fi stat tali li ma tkunx tista' tkompli tipparteċipa fil-proċess quddiem il-qorti kriminali u huwa possibbli li l-kawża tinstema' fl-assenza tiegħek.

Jekk ngħix f'pajjiż ieħor, nista' nipparteċipa permezz ta' konnessjoni bil-vidjo?

Il-qorti għandha d-dritt li tħallik tipparteċipa fis-smiġh permezz ta' konnessjoni bil-vidjo jekk huwa problematiku għalik li tidher fil-qorti. Dan huwa possibbli biss bil-kunsens tiegħek.

Niġi pprovdut bi traduzzjoni jekk ma nifhimx xi jkun għaddej?

Jekk ma tistax tifhem il-lingwa tal-proċess fil-qorti, il-qorti trid tipprovdik b'interpretu waqt is-smiġh. Ikkun ipprovdut biss servizz ta' interpretar (ma tkun ipprovduta l-ebda traduzzjoni bil-miktub).

Bilfors irid ikolli avukat? Ningħata avukat?

Bilfors irid ikolli avukat u jekk ma għażiltx avukat inti stess, jinħatar wieheġ għalik mill-Assoċjazzjoni tal-Avukati Estonjana (ara l-[Iskeda Informattiva 1](#)).

Nista' nitkellem waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali? Bilfors irrid nitkellem waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Inti għandek id-dritt li titkellem waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali u li tesprimi fehmtek dwar iċ-cirkustanzi kollha tal-każ tiegħek. Ma hemmx għalfejn titkellem waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali u għandek id-dritt li tibqa' sieket.

X'jiġri jekk ma ngħidx il-verità waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

L-akkużat mhuwiex obligat li jgħid il-verità fil-qorti. Jekk inti ma tgħidx il-verità, ma tista' tiġi imposta l-ebda sanzjoni fil-konfront tiegħek. Jekk waqt is-smiġh jiġi pprovat li inti ma għidtx il-verità fil-qorti, ix-xhieda kollha tiegħek (inkluża l-parti li tkun vera) tista' tiġi kkunsidrata bħala inaffidabbli. F'każ bħal dan, ix-xhieda tiegħek ma tiġix ikkunsidrata bħala prova.

Nista' nimpunja l-provi li jiġu pprezentati kontra tiegħi?

Inti għandek id-dritt li tipprezenta oġġezzjonijiet għall-provi mogħtija kontra tiegħek fil-qorti. Il-provi ma jkunux ammissibbli fil-qorti jekk dawn ikunu nkisbu bi ksur fundamentali tal-liġi. Inti għandek id-dritt li timpunja l-affidabbiltà tal-provi kif ukoll jekk hijiex legalment ammissibbli.

Inti u l-avukat tiegħek tistgħu topponu l-provi verbalment u bil-miktub waqt kull fażi tal-proċedura sa tmiem il-proċess quddiem il-qorti kriminali.

X'tip ta' provi nista' nipprezenta għad-difiza tiegħi?

Fil-qorti, inti għandek id-dritt li tipprezenta l-provi kollha li huma rilevanti għall-każ u li nkisbu legalment.

X'kundizzjonijiet japplikaw għall-provi tiegħi?

Generalment, sabiex jiġu pprezentati provi ġodda, trid titressaq talba wara li jkun gie eżaminat il-fajl kriminali jew mill-inqas tlett (3) ijiem ta' xogħol qabel is-seduta preliminari. Madankollu, huwa wkoll possibbli li jiġu pprezentati provi ġodda waqt il-proċess fil-qorti, jekk ma kienux possibbli li jiġu pprezentati qabel, minħabba raġunijiet validi.

Nista' nqabbad investigatur privat biex jiġbor il-provi?

Inti għandek id-dritt li tqabbad investigatur privat sabiex tikseb il-provi. Il-provi miġbura mill-investigatur privat huma ammissibbli fil-qorti jekk l-investigatur privat ikun kisibhom mingħajr ma kiser il-liġi.

Nista' nitlob lil xhieda biex jittkellmu favur tiegħi?

Inti għandek id-dritt li titlob li l-persuni li jkollhom informazzjoni importanti li tkun meħtieġa sabiex jissolva l-każ tiegħek, jiġu mistiedna jattendu l-qorti.

Nista' jiena jew l-avukat tiegħi nagħmel mistoqsijiet lil xhieda oħrajn fil-każ tiegħi? Nista' jiena jew l-avukat tiegħi nimpunja dak li jgħidu?

Inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li tagħmlu mistoqsijiet lix-xhieda kollha. Inti għandek id-dritt li tesprimi fehmtek dwar ir-rilevanza u l-veraċità ta' dikjarazzjoni ta' xhud. Inti għandek id-dritt li tipprezenta prova li turi li d-dikjarazzjoni tax-xhud hija żbaljata jew li tqajjem dubju dwar kemm huwa affidabbli.

Tiġi kkunsidrata l-informazzjoni dwar ir-reati preċedenti li nkun wettaqt?

Fil-qorti tista' tiġi kkunsidrata biss l-informazzjoni dwar ir-reati preċedenti li wettaqt li tkun irregistrata fir-[regjistru tal-pieni](#) u li ma tkunx tneħħiet mill-kondotta tiegħek (reat jitneħħa mill-kondotta tiegħek bejn sena (1) u għaxar (10) snin minn meta tiskonta s-sentenza tiegħek, skont kemm ikun serju r-reat. Tista' tiġi kkunsidrata anki informazzjoni minn pajjiżi oħrajn dwar ir-reati preċedenti li tkun wettaqt. Ir-reati li għandhom jitqiesu fil-qorti jridu jkunu stabbiliti fl-att ta' akkuża. Fil-każ ta' ċerti delitti, il-fatt li qabel tkun wettaqt delitt simili jista' jwassal biex tkun imposta piena iktar serja.

X'inhuma l-eżiti possibbli tal-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Wara l-proċess, il-qorti jew teħisek mill-akkużi jew issibek ħati. Inti tinħeles mill-akkużi jekk, waqt il-proċess ma jiġix ipprovat li d-delitt wettaqt jew li d-delitt wettaqtu inti. Tinħeles mill-akkużi wkoll jekk l-Uffiċċju tal-Prosekuzzjoni jwaqqaq l-akkużi kontra tiegħek. Inti tinsab ħati jekk jiġi pprovat fil-qorti li inti wettaqt id-delitt.

Jekk inti tinsab ħati, il-qorti timponi piena fuqek skont il-liġi. Il-pieni possibbli huma:

multa, li l-ammont tagħha jista' jkun minn 30 sa 500 darba d-dħul medju tiegħek ta' kuljum;

sentenza ta' ħabs ta' bejn 30 jum u 20 sena jew sentenza ta' għomrok il-ħabs.

Jekk inti taqbel, il-qorti tista' tissostitwixxi l-ħabs b'servizz fil-komunità.

F'ċerti cirkustanzi, il-qorti tista' tiddeċiedi wkoll li tagħtik probation. Jekk dan ikun il-każ, inti ma tiskontax is-sentenza oriġinali jew tiskonta biss parti minnha, sakemm ma twettaqx delitt ieħor waqt il-perjodu tal-probation. Il-perjodu tal-probation huwa ta' bejn tlieta (3) u ħames (5) snin.

Minbarra l-pieni prinċipali, il-qorti tista' timponi pieni addizzjonali, bħal meta ma tħallix tinvolti ruħek f'ċerti attivitajiet jew tkeċċik mill-Estonja. Barra minn hekk, kwalunkwe proprjetà li jkollha x'taqsam mad-delitt tista' tiġi kkonfiskata.

X'inhu r-rwol tal-vittima waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-vittima għandha d-dritt li tippartecipa fil-proċess, tagħmel dikjarazzjonijiet u tipprezenta provi, titlob għad-danni biex ikun kopert it-telf ikkawżat mid-delitt u tesprimi fehmitha dwar is-sentenza proposta mill-Uffiċċju tal-Prosekuzzjoni sabiex inti tiġi kkastigat

Links relatati

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali](#)

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali bl-Ingliz \(ma jinkudix l-emendi kollha\)](#)

[Il-Kodiċi Penali](#)

[Il-Kodiċi Penali bl-Ingliz \(ma jinkudix l-emendi kollha\)](#)

L-aħħar aġġornament: 08/08/2018

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [et](#) ġiet

emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment

qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

4 – Id-drittijiet tiegħi wara li l-qorti tkun ħadet id-deċiżjoni tagħna

Nista' nappella mis-sentenza?

Inti għandek id-dritt li tappella mis-sentenza. Inti tista' tappella kemm mill-kundanna ta' ħtija tiegħek u kemm mis-sentenza. Inti għandek id-dritt li tappella mis-sentenza kollha jew minn parti minnha.

Kif nappella?

Inti trid tinforma lill-qorti li sabitek ħati li tixtieq tipprezenta appell. Trid tagħmel dan bil-miktub fi żmien sebat (7) ijiem minn meta d-deċiżjoni tal-qorti ssir pubblika. Dan jista' jsir ukoll bil-faks.

L-appell jiġi pprezentat fil-qorti li tkun tat is-sentenza fi żmien 15-il jum mid-data ta' meta tkun ingħatajt l-ewwel l-opportunità li teżamina s-sentenza. L-appell isir bil-miktub u jintbagħat lill-qorti bil-posta jew bil-faks. Appelli mhejjija mill-Uffiċċju tal-Prosekutur u l-avukat jinbagħtu wkoll lill-qorti elettronikament. Il-qorti li tkun tat is-sentenza tibgħat l-appell u l-proċess kriminali lis-[Circuit Court](#).

X'jiġri jekk nappella?

Jekk tappella, is-sentenza inizjali ma tiġix eżegwita sakemm is-*Circuit Court* tiegħu d-deċiżjoni tagħha. Jekk inti ġejt arrestat qabel jew wara li tkun ingħatat is-sentenza, m'intix se tiġi rrilaxxat għaliex tkun appellajt. Inti tista' tinzamm arrestat sakemm tittiehed deċiżjoni dwar l-appell. Ma hemm l-ebda limitu ta' żmien iffissat bil-liġi biex jiġi kkunsidrat l-appell, imma dan irid isir f'perjodu raġonevoli ta' żmien.

Nista' nipprezenta provi godda għall-appell tiegħi? X'kundizzjonijiet japplikaw?

Waq t l-appell, inti għandek id-dritt li tipprezenta provi godda jekk ikollok raġuni valida għaliex ma tkunx ipprezentajt dawn il-provi qabel.

X'jiġri waqt is-smiġh fil-qorti tal-appell?

Waq t is-smiġh fis-*Circuit Court*, jiġu kkunsidrati l-argumenti li tqajmu waqt l-appell. Jekk inti ma tidhirx fil-qorti, is-*Circuit Court* tista' tikkunsidra l-appell mingħajr il-partecipazzjoni tiegħek. Wara li tikkunsidra l-appell, is-*Circuit Court* tista':

tiċhad l-appell;

temenda s-sentenza tal-qorti tal-prim'istanza jew tagħti sentenza ġdida;

tannulla s-sentenza tal-qorti tal-prim'istanza u ttemm il-proċedura kriminali;

tannulla s-sentenza tal-qorti tal-prim'istanza u ttrinvija l-kawża lura quddiem din il-qorti sabiex terġa' tiġi kkunsidrata.

Nista' nipprezenta appell ieħor jekk l-ewwel wieħed ma jimexxi?

Tista' tipprezenta "appell fil-kassazzjoni" mid-deċiżjoni tas-*Circuit Court* lill-[Qorti Suprema](#). L-"appell fil-kassazzjoni" jista' jitressaq biss permezz ta' avukat. Jekk tixtieq tagħmel "appell fil-kassazzjoni", inti trid tinforma lis-*Circuit Court* fi żmien sebat (7) ijiem minn meta d-deċiżjoni tal-appell issir pubblika.

L-"appell fil-kassazzjoni" nnifsu jrid jiġi pprezentat fi żmien 30 jum minn dakinhar meta inti tkun ingħatajt l-ewwel opportunità li teżamina d-deċiżjoni tas-*Circuit Court*. L-"appell fil-kassazzjoni" jiġi pprezentat lill-Qorti Suprema permezz tas-*Circuit Court* li tkun ħadet id-deċiżjoni tal-appell.

Il-Qorti Suprema għandha d-dritt li tiddeċiedi jekk tismax l-"appell fil-kassazzjoni" jew le. Jekk il-qorti tirrifjuta l-"proċedura fil-kassazzjoni", ma tingħata l-ebda raġuni.

Meta ssir finali l-kundanna ta' htija?

Il-kundanna ta' htija ssir finali meta s-sentenza tidhol fis-sehħ. Dan jiġri meta l-limitu ta' żmien sabiex jiġi pprezentat appell jew appell fil-kassazzjoni jkun skada. Fil-każ ta' appell fil-kassazzjoni, is-sentenza tidhol fis-sehħ jekk il-Qorti Suprema tkun irrifjutat il-proċedura fil-kassazzjoni jew tkun ħadet deċiżjoni dwar il-każ.

Jekk l-appell tiegħi jimexxi, il-kundanna ta' htija tiegħi se tiġi rreġistrata?

Il-kundanna ta' htija tiegħek tiġi rreġistrata fir-reġistru tal-pieni biss jekk tiġi eżegwita. Jekk il-Qorti Suprema tannulla d-deċiżjoni tal-qorti li sabitek hati, il-kundanna tal-htija ma tiġix irreġistrata fir-reġistru tal-pieni.

Jekk l-ewwel deċiżjoni kienet żbaljata, ningħata xi kumpens?

Inti għandek id-dritt għal kumpens għad-danni li tkun ġarrabt jekk tkun miċħud mil-libertà bla ebda raġuni. Tista' tagħmel talba bil-miktub għal kumpens lill-[Ministeru tal-Finanzi](#) fi żmien sitt (6) xhur mid-dhul fis-sehħ tal-ħelsien mill-akkużi jew mid-deċiżjoni li tkun temmet il-proċedura kriminali.

L-ammont tal-kumpens huwa wieħed fiss u huwa ekwivalenti għal seba' (7) darbiet is-salarju minimu ta' kuljum fis-sehħ fir-Repubblika tal-Estonja għal kull jum li tkun qattajt arrestat. Barra minn hekk, inti għandek id-dritt li titlob li l-Istat jirrimborza l-flus li tkun hallast lill-avukat tiegħek.

Jiena minn pajjż ieħor. Nista' nintbagħat lura hemmhekk wara l-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jekk inti ċittadin barrani, li qed tgħix legalment fl-Estonja u ġejt misjub ħati ta' delitt intenzjonali u ngħatajt sentenza ta' ħabs, il-qorti tista', bħala piena addizzjonali, tiddeċiedi li tkeċċik mill-Estonja u ma tħallix tidhul fl-Estonja għal għaxar (10) snin. Peress li t-tkeċċija mill-Estonja hija piena wkoll, inti għandek id-dritt li tappella minnha.

Jekk inti ma għandekx id-dritt li tgħix fl-Estonja, it-tkeċċija tiegħek mill-Estonja sseħħ awtomatikament mingħajr deċiżjoni tal-qorti. Inti għandek id-dritt li timpunja t-tkeċċija tiegħek billi tressaq ilment quddiem il-[Qorti Amministrattiva](#). Il-fatt li inti tkun impunjajt it-tkeċċija tiegħek mhuwiex se jipposponiha sakemm iddum għaddejja l-proċedura fil-qorti.

Jiena ġejt misjub ħati; tista' ssir kawża oħra kontra tiegħi fuq il-baži tal-istess akkużi?

Jekk inti ġejt misjub ħati, ma tistax issir kawża ġdida kontra tiegħek fuq il-baži tal-istess akkużi.

L-informazzjoni dwar il-kundanna ta' htija tiegħi tiġi rreġistrata? Kif se tinħażen din l-informazzjoni?

L-informazzjoni dwar il-kundanna ta' htija tiegħek titniżzel fir-[reġistru tal-pieni](#). Ir-reġistru jinżamm mill-[Ministeru tal-Gustizzja](#) u jiġi amministrat miċ-[Ċentru tar-Reġistri u s-Sistemi ta' Informazzjoni](#). L-informazzjoni li tiddaħħal fir-reġistru hija pubblika, ħlief f'każijiet speċifikati mil-liġi.

L-informazzjoni tista' tingħadda lil korpi statali ta' pajjiżi barranin jekk dan ikun permess minn ftehimiet internazzjonali. L-informazzjoni dwar il-piena tiegħek tinzamm mingħajr il-kunsens tiegħek. Id-dejta tifħassar wara l-perjodu ta' skadenza stipulat mil-liġi (minn sena sa 15-il sena minn meta tiskonta s-sentenza, skont kemm ikun serju r-reat).

Links relatati

[Il-\[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali\]\(#\)](#)

[Il-\[Kodiċi ta' Proċedura Kriminali\]\(#\) bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

[L-\[Att\]\(#\) dwar ir-Reġistru tal-Pieni](#)

[L-\[Att\]\(#\) dwar ir-Reġistru tal-Pieni bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

[L-\[Att\]\(#\) dwar il-kumpens għad-danni kkawżati mill-Istat lil persuna li ġiet miċħuda ingustament mil-libertà](#)

[L-\[Att\]\(#\) dwar il-kumpens għad-danni kkawżati mill-Istat lil persuna li ġiet miċħuda ingustament mil-libertà bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

[L-\[Att\]\(#\) dwar l-obbligu tat-tluq u l-projbizzjoni tad-dhul](#)

[L-\[Att\]\(#\) dwar l-obbligu tat-tluq u l-projbizzjoni tad-dhul bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

L-aħħar aġġornament: 08/08/2018

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhirx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [\[et\]](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

5 – Ir-reati tat-traffiku

Kif jiġu ttrattati r-reati minuri tat-traffiku?

Il-piena meta wiehed jaqbeż il-limitu tal-veloċità kif ukoll meta jikser regoli dwar il-parkeġġ u regoli oħrajn tat-traffiku tiġi imposta fi proċedimenti ta' infrazzjoni. Il-proċedura tar-reati minuri titwettaq mill-[pulizija](#) jew fil-post fejn ġie skopert ir-reat jew fl-għassa tal-pulizija.

Ma hemm l-ebda obbligu li inti tingħata l-piena fil-post. Minflok tista' tinħariglek twissija, jew tista' tiġilek imposta ammenda (ta' sa EUR 15). Tista' wkoll tittiehed deċiżjoni fil-proċedura mħaffa fil-post u tkun imposta ammenda ta' sa EUR 400. Il-proċedura fil-post tista' titwettaq biss bil-kunsens tiegħek.

Reġistrazzjonijiet awdjo jew vidjo jistgħu jsiru minn dikjarazzjonijiet magħmula mill-persuna rigward ir-reat.

Jekk inti taqbeż il-limitu tal-veloċità u tinqabad minn kamera tal-veloċità, tista' tiġi imposta ammenda fuq is-sid jew fuq l-utent irreġistrat tal-vettura. L-ammenda massima hija ta' EUR 190. L-avviż tal-infrazzjoni jintbagħtlek bil-posta. Jekk inti ma taqbilx mal-avviż tal-infrazzjoni, għandek id-dritt li tikkontestah fi żmien 30 jum minn meta tirċevih. Il-kontestazzjoni għandha ssir fl-għassa tal-pulizija li tkun bagħtitlek l-avviż tal-infrazzjoni. Jekk il-persuna fiżika responsabbli għal vettura tikkontesta l-impożizzjoni ta' ammenda minhabba li l-vettura kienet użata minn xi hadd ieħor, hi trid tiddikjara fil-kontestazzjoni l-isem u l-kunjom tal-persuna li kienet qed tuża l-karozza fil-ħin imniżżel fl-avviż tal-infrazzjoni, kif ukoll l-indirizz, in-numru tal-liċenzja tas-sewqan u d-data tat-twelid jew in-numru tal-ID personali ta' dik il-persuna.

Jekk inti ma taqbilx mal-fehmiet tal-pulizija dwar l-allegat reat, inti għandek id-dritt li toġġezzjona għall-proċedura fil-post. F'dak il-każ il-pulizija se tipprepara d-dokumenti dwar ir-reat fil-post, imma l-kastig ma jiġix impost immedjatament.

Id-dokumenti jiġu mgħoddija lill-għassa tal-pulizija li l-uffiċjali tagħha jridu jiġbru l-evidenza dwar ir-reat. Jekk isirulek xi mistoqsijiet, inti għandek id-dritt li tibqa' sieket. Inti għandek id-dritt li jkollok avukat u interpretu preżenti. Inti għandek id-dritt li teżamina l-materjal miġbur waqt il-proċedimenti ta' infrazzjoni u għandek id-dritt li toġġezzjona għall-akkużi.

Inti tista' tressaq l-oġġezzjonijiet tiegħek fi żmien 15-il jum minn meta tirċievi r-rapport tal-infrazzjoni. Inti tkun informat dwar meta tkun tista' tikseb kopja tad-deċiżjoni meħuda dwar l-infrazzjoni mill-għassa tal-pulizija. Sabiex tikseb kopja, inti jew l-avukat tiegħek tridu tmorru l-għassa tal-pulizija. Ma tintbagħatx bil-posta.

Ir-reati tat-traffiku jistgħu jingħataw piena massima ta' ammenda ta' EUR 1 200. Għal reat tat-traffiku serju, inti tista' tiġi detenut għal perjodu li ma jaqbiżx it-30 jum. Deċiżjoni ta' detenzjoni tista' tittiehed biss minn qorti. Tista' wkoll tiġi pprojbit milli ssuq sa sentejn.

Jekk ma taqbilx mad-deċiżjoni tal-pulizija, inti għandek id-dritt li tressaq rikors quddiem [il-qorti tal-kontea](#). Ir-rikors trid tressqu fi żmien 15-il jum mid-data meta d-deċiżjoni saret disponibbli għall-ewwel darba.

Iċ-ċittadini ta' Stati Membri oħrajn tal-Unjoni Ewropea jistgħu jingħataw huma wkoll piena għal reati tat-traffiku.

Ir-reati minuri jidhru fil-fedina penali tiegħi?

Il-kastigi għal reati tat-traffiku jitniżżlu fir-reġistru tal-pieni, hliet għall-informazzjoni dwar l-ammendi. Informazzjoni fuq reatitthassar mir-reġistru u tinżamm fl-arkivju sa sena wara li tiħallas l-ammenda imposta għall-infrazzjoni, tiġi servuta s-sentenza ta' detenzjoni, jitwettaq is-servizz lill-komunità jew bħala sanzjoni ewlenija tingħata is-sospensjoni tal-liċenzja tas-sewqan;

Links relatati

[L-Att dwar it-Traffiku](#)

[L-Att dwar it-Traffiku bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

[Il-Kodiċi ta' Proċedura tar-Reati Minuri](#)

[Il-Kodiċi ta' Proċedura tar-Reati Minuri bl-Ingliż \(ma jinkludix l-emendi kollha\)](#)

L-aħħar aġġornament: 08/08/2018

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.